

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE Historický ústav FF UHK

Autor práce: BcA. Lukáš Valenta

Studovaný program a ročník: Historické vědy

Název práce: Okresní výbor KSČ Benešov u Prahy 1948–1953

Vedoucí práce: PhDr. Tomáš Hradecký, Ph.D.

Oponent práce: prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Diplomová práce Lukáše Valenty se zabývá podle názvu činností KSČ ve středočeském okrese Benešov. Časově práce zasahuje období od roku 1948, kdy KSČ ovládla stát, do roku 1953, kdy skončilo tzv. zakladatelské období. Práce obsahuje vedle úvodu a závěru tři kapitoly, v nichž autor usiluje představit působení KSČ na okrese prostřednictvím výkladu činnosti jednotlivých složek organizační výstavby komunistické strany. Slovesem „usiluje“ chci vyjádřit, že se o to pokouší, ne vždy však s plným úspěchem. Kombinuje tematický, věcný přístup v první kapitole s chronologickým postupem v následujících dvou kapitolách, což lze přijmout, avšak zejména v druhé a třetí kapitole se pohled zevnitř vytrácí a nastupuje výklad událostí řazených tak, jak je v časové následnosti projednávalo buď plénum OV, nebo předsednictvo OV, tzv. byro. Výklad jednání obou orgánů se tak liší hlavně šíří rozsahu řešených věcí.

V úvodu nalezneme výklad všech jeho nezbytných položek (zaměření práce, způsob zpracování, rozbor pramenů a literatury, kde autor zdůraznil rostoucí zájem historické vědy o regionální podobu působení KSČ v letech po únoru 1948). Následuje první kapitola nazvaná Okresní konference, členěná do šesti dílčích podkapitol. Jedna z nich se zabývá vystoupením vedoucího tajemníka, jeho jméno však zůstalo utajeno. Zmíněno je ještě vystoupení tohoto vedoucího funkcionáře z následujícího roku, další od roku 1950 však již nejsou zahrnuta.

Druhá kapitola pojednává o jednotlivých činnostech okresního pléna KSČ, soustřeďuje se však především na výklad událostí a plánovaných akcí, jak je přinášely roky zakladatelského období. Pojednává o průběhu kolektivizace, postizích kulaků, zajišťování politických a společenských akcí, přípravě okresních konferencí, o pohybu členské základy v okresní organizaci KSČ, stranickém školení a o činnosti složek Národní fronty. Neopomněla smrt Stalina a Gottwalda a měnovou reformu. Autor se však nezabýval pohybem v oblasti tzv. kádrů, neznáme také nic o proměnách ve složení OV KSČ a ONV, případně o mezilidských vztazích uvnitř obou orgánů. Obdobně tomu je i v poslední kapitole, i když je zasvěcena mocensky klíčovému orgánu okresní stranické organizace – předsednictvu OV KSČ. V zásadě lze souhlasit, že autor zkoumá politické, společenské,

sociální a kulturní dopady stranického řízení na obyvatelstvo okresu a jeho každodenní život, jak zmiňuje v anotaci a úvodu práce. Škoda jen, že nikde není ve shrnutí důkladněji porovnáno působení pléna OV a jeho předsednictva, byť jejich pozice v rámci struktury okresní organizace nastíněny jsou, zejména v krátkých závěrech kapitol. Až novinářsky působí názvy dílčích podkapitol, jimiž se autor snaží vystihnout klíčové události jednotlivých let, a ironizující zkratka to ještě umocňuje. Velmi pěkně je napsán závěr, byť nepřesahuje jednu stranu.

Práce je založena na studiu pramenů okresní provenience z činnosti OV KSČ Benešov, dále autor použil okresní tisk (Vesnické noviny) a odborné literatury. Bylo by však užitečné prostudovat také dokumentaci KV KSČ Pražského kraje z počátku padesátých let, kde lze předpokládat písemnosti, z nichž by bylo možné doplnit chybějící údaje k proměnám v řadách vedoucích funkcionářů. Postrádám také jakoukoliv regionální historickou literaturu; jistě alespoň brožury k dějinám okresu, případně k dělnickému hnutí na okrese z období normalizace existují. U odkazů na prameny nejsou uváděny stránky.

V práci jsem nenalezl věcné chyby (snad s výjimkou zmínky o Ropovodu Družba na s. 15, který byl stavěn až po roce 1961, v 50. letech rozhodně ne). Také stylisticky je práce na slušné úrovni, i když lze narazit i na nesrozumitelné výrazy (likvidace smluv zemědělských produktů na s. 41, či institucionalizace žen na s. 43). Spíše se objevovaly mluvnické prohřešky – chybějící čárky ve složených větách, sice ojediněle, ale přesto gramatické hrubky v přičestí minulém (s. 24 a 26), nejasnost v používání velkých písmen. V textu jsou psány s velkým písmenem názvy politických a státních orgánů i tehdy, kdy není uvedena jejich územní příslušnost. Totéž lze nalézt v seznamu zkratk, který je k práci připojen (zkratka ČSLA je nesprávně uvedena jako ČSA – ale ta označuje bývalé Čs. aerolinie).

Práce je doplněna ještě seznamem pramenů a literatury, přílohou a k ní připojenými 16 fotografiemi zobrazujícími stránky z Vesnických novin. Seznam těchto příloh chybí. Stanovy KSČ měly být uvedeny mezi tištěnými prameny, rozhodně je nelze považovat za součást odborné literatury.

Studie je jako celek představuje různé stránky života benešovské okresní organizaci KSČ a je tak nepochybně určitým přínosem pro její hlubší poznání. Vytváří také základ pro další výzkum, který by se mohl např. výrazněji orientovat na analýzu vnitřních vztahů mezi jednotlivými okresními orgány a na proměny uvnitř vedení okresní organizace KSČ. Závěrem proto mohu přes některé zmíněné nedostatky a připomínky konstatovat, že student BcA. Lukáš Valenta zvládl nároky kladené na závěrečnou práci v magisterském studijním oboru Historie; a proto doporučuji předloženou práci k obhajobě. Práci hodnotím stupněm

prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

V Praze dne 11. ledna 2022